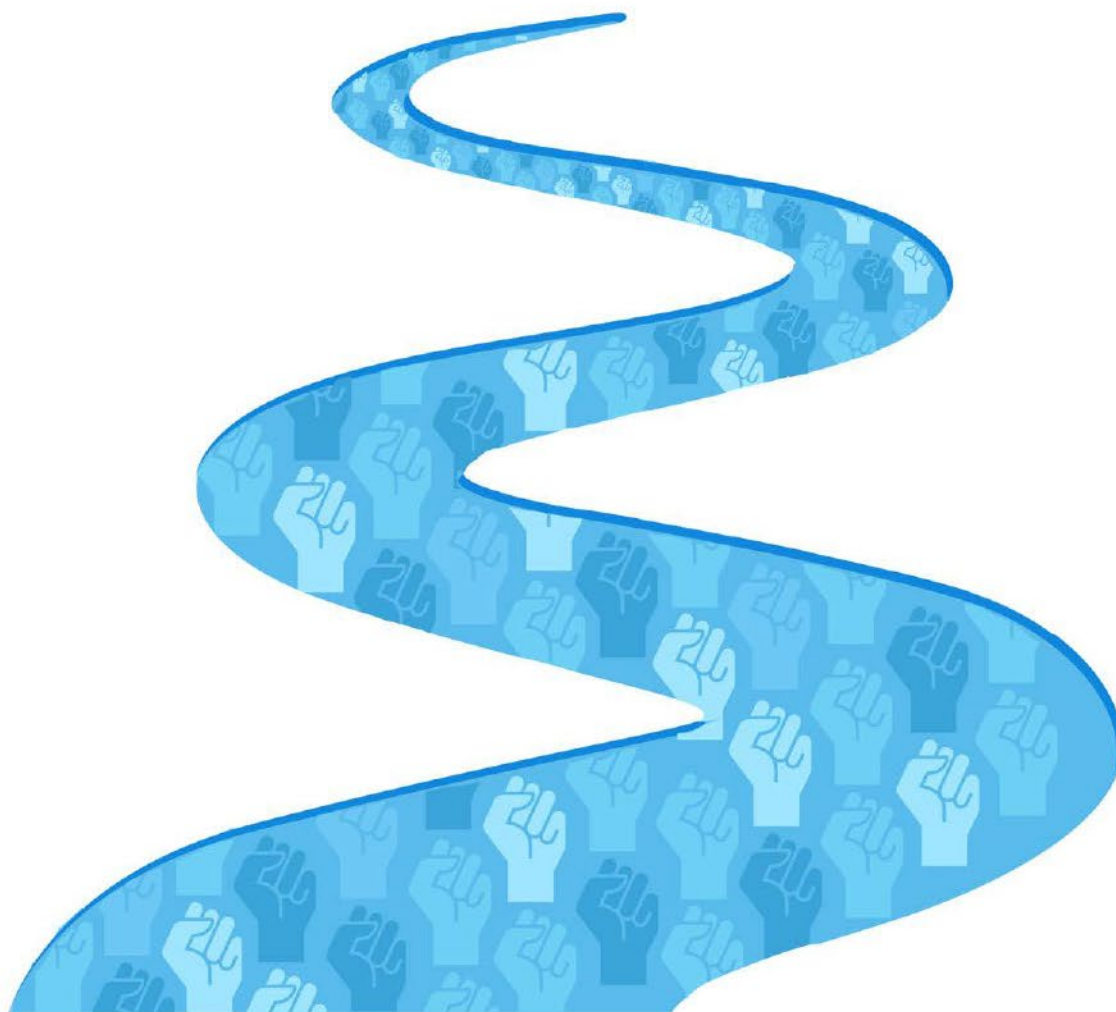

SAMEN VIEREN

Suggesties om de 40-dagentijd te vieren met kinderen op school

WG 40-dagentijd BaO bisdom Hasselt 2026

DE 25%-REVOLUTIE
REVOLUTIE.BROEDERLIJKDELEN.BE

Broederlijk Delen
TOT IEDEREEN MEE IS

SAMEN VIEREN.

samen zinvol zoekend

suggesties om de veertigdagentijd te vieren
met kinderen op school

Werkgroep veertigdagentijd BaO bisdom Hasselt 2026

Ter inleiding

In deze bundel vind je 'suggesties' om tijdens de veertigdagentijd liturgisch te vieren in de basisschool. De veertigdagentijd op school kan meer zijn dan een lessenproject alleen. Kinderen krijgen kansen om geloof te beleven: in gebed, stilte, lied, beweging, symbolen.

Ontdek hier bouwstenen voor niet-eucharistische klasvieringen:

een viering bij het begin van de veertigdagentijd

- Klas- of schoolviering 'Water verbindt – samen sterk!' (BaO) p. 03
- Klasviering 'Water geeft leven – samen sterk' (Kleuter en Buo) p. 09

een viering van vergeving en nieuw leven

p. 11

een viering op Goede Vrijdag

- Stil bij het kruis – en toch stroomt de rivier p. 17
- Onze rivier, onze thuis p. 22
- Kruisjesviering p. 26

Meer en meer zien we hoe in katholieke basisscholen zinvol wordt gevierd in een vrije vorm. Daarbij kunnen alle kinderen (ongeacht hun godsdienstige achtergrond) participeren. Tegelijk krijgt christelijke geloofsbeleving duidelijke kansen (in de geest van de 'dialogeschool'...).

Zo ontstaat op school een ruimte waarin God het hart van kinderen kan raken.

Maar ook bij eucharistievieringen kunnen een aantal bouwstenen uit deze bundel zinvol geïntegreerd worden binnen het kader en het ritueel van een kindvriendelijke eucharistie.

De ruimte waar we vieren

Een sfeervol sprekende ruimte, symbolen of schikking is erg belangrijk om met kinderen te vieren en geloof te beleven.

Een viering bij het begin van de veertigdagentijd

Viering: “Water verbindt – samen sterk!”

Deze viering is uitgewerkt als klasviering maar kan mits kleine aanpassingen ook in schoolverband gevierd worden.

Sfeerschepping en materiaal:

- Laat een grote schaal met water in het midden van de ruimte plaatsen. Eventueel een blauw doek eronder.
- Voorzie een prent van de rivier (zie foto's kamishibai materialen kleuters – 1^e graad).
- Blauwe linten (1 per persoon).
- Stroken met woorden en korte zinnen van de stiltevragen (groot lettertype).

1. Welkom

Leerkracht/voorganger:

Welkom hier in dit samen-zijn

Willen wij samen een nieuw begin maken?

Een tijd waarin we wakker worden voor wat echt belangrijk is.

Een tijd waarin we leren zorg te dragen voor water, voor de natuur, voor elkaar en voor alles wat kwetsbaar, maar kostbaar is.

Maar is wat is dan zo belangrijk? En waarom? En waarom nú?

Wel ...

Water is kostbaar, water is leven. Zonder water is er geen mens, geen dier, geen plant.

In Peru stroomt de Marañón-rivier. Zij geeft mensen te drinken, laat kinderen spelen, brengt dorpen samen. Maar soms wordt ze ziek door afval en olie. Dan heeft ze mensen nodig om voor haar te zorgen.

Ook wij hebben water nodig.

Water is overal om ons heen, en zonder water kunnen we niet leven.

We drinken water om gezond te blijven.

We gebruiken water om ons eten klaar te maken en om onze tanden te poetsen.

Water wast ons schoon en geeft ons frisse lucht, want zonder water groeien er geen bomen en planten.

Water zorgt dat dieren kunnen leven, dat bloemen bloeien, dat de aarde niet uitdroogt.

Zelfs ons lichaam bestaat voor een groot deel uit water!
Water is een geschenk dat leven geeft – elke dag opnieuw.
Ook wij moeten leren: hoe gaan we om met dit kostbare geschenk?

Samen willen wij een begin maken met een nieuwe manier van leven.
Een manier die gelukkig maakt.
Gelukkig ben je, zegt Jezus, als je zorg draagt voor wat leven geeft.
Gelukkig ben je als je verbondenheid zoekt, zoals water dorpen verbindt.
Gelukkig ben je als je een bron van leven bent voor anderen.
Gelukkig ben je als je kiest voor een wereld waarin iedereen mee is.

Het zal niet altijd gemakkelijk zijn. Maar weet: je bent niet alleen.
Samen kunnen we een verschil maken.
Samen bouwen we aan een wereld waarin water stroomt, leven bloeit en niemand vergeten wordt.
Dit zijn Gods dromen.
Als we elkaar aanmoedigen ideeën geven om zo te leven, dan kan hoop stromen, liefde stromen, en toekomst stromen – tot iedereen mee is.
Wat een uitdaging!

Juist nu!
Omdat deze maand voor christenen én moslims een bijzondere tijd is: de veertigdagentijd en de ramadan.
Het zijn dagen van bezinning, van eenvoud, van opnieuw ontdekken wat echt belangrijk is.
Nu is het moment om stil te staan bij onze keuzes:
Hoe zorgen wij voor water, voor de aarde, voor elkaar?
Hoe maken wij het waar?

Lied:

Leerplanlied zie : <https://www.kuleuven.be/thomas/page/leerplan-lager-kiezen-voor-kinderen/>

*Blijf geloven in Gods dromen,
samen maken wij het waar:
mensen die in vrede leven,
vleugels geven aan elkaar.
Blijf geloven in jouw dromen
en vertrouw maar dat het kan:
ooit zal er een wereld komen
waar de wolf slaapt bij het lam.*

1. Bij jezelf of bij een ander
merk je soms een zuur gezicht,
ziet alleen de donk're kanten,
hebt geen oog meer voor het licht...

*Blijf geloven in Gods dromen,
samen maken wij het waar:*

*mensen die in vrede leven,
vleugels geven aan elkaar.
Blijf geloven in jouw dromen
en vertrouw maar dat het kan:
ooit zal er een wereld komen
zonder ruzie, niemand bang.*

2. Elke dag is ons gegeven
als een kans, een nieuw begin.
Schijnt de zon of valt er regen
wij dansen de toekomst in...

*Blijf geloven in Gods dromen,
samen maken wij het waar:
mensen die in vrede leven,
vleugels geven aan elkaar.
Blijf geloven in jouw dromen
en vertrouw maar dat het kan:
ooit zal er een wereld komen
waar de wolf slaapt bij het lam.*

3. Hou je hart en ogen open,
zie de kansen telkens weer,
dan ontdek je door de wolken
ook de regenbogen weer...

*Blijf geloven in Gods dromen,
samen maken wij het waar:
mensen die in vrede leven,
vleugels geven aan elkaar.
Blijf geloven in jouw dromen
en vertrouw maar dat het kan:
ooit zal er een wereld komen
zonder ruzie niemand bang;
ooit zal er een wereld komen
waar de wolf slaapt bij het lam,
zonder ruzie, niemand bang.*

2. Bezinningstekst – Stem van de rivier

Vertel op rustige toon, eventueel met kamishibai-beeld

“Ik ben de Marañón. Ik stroom door Peru. Ik geef water om te drinken, om te koken, om te wassen. Ik geef vissen om te eten. Ik laat kinderen spelen in mijn frisse water. Ik verbind dorpen met elkaar.

Maar ... soms word ik ziek. Mensen gooien afval in mij. Olie stroomt in mijn water. Dan voel ik me verdrietig. Gelukkig zijn er kinderen die voor mij zorgen. Zij rapen

afval op. Zij maken bordjes: 'Zorg voor de rivier'.
Water is leven. Als je goed zorgt voor mij, zorg je ook voor jezelf."

(Laat een korte stilte na het verhaal.)

3. Stiltevragen (projecteer of lees traag)

De stroken met woorden worden bij het blauwe doek gelegd door verschillende kinderen. (Je kan ze ook projecteren op groot scherm).

De leerkracht of het kind leest dit luidop voor.

"Samen" – verbondenheid met anderen.

"Zorg" – zorg voor water, natuur en elkaar.

"Verandering" – hopen dat er een betere wereld komt.

"Liefde" – voor mensen dichtbij en ver weg.

"Vrede" – dat iedereen zonder ruzie , in harmonie kan leven.

"Dankbaar" – voor geschenken die we elke dag krijgen.

"Sterk" – samen sterk voor een betere wereld.

"Verwondering" – ik sta stil bij het wonder in het alledaagse.

Geef elk kind een blauw lint.

Dan weerklinken de vragen.

Laat een moment van stilte tussen de verschillende vragen.

Leg uit:

Wanneer kinderen in gedachten een antwoord hebben op de vraag, kunnen ze dit "vastleggen" in een knoop in het blauwe lint (per vraag/antwoord).

Ik knoop mijn antwoord en leg het vast.

De leerlingen lezen in stilte de woorden die hierboven vermeld worden (samen, ...) en maken bij ieder woord dat bij hen past een knoop in het lint. Eventueel kunnen ze het gekozen woord luidop zeggen bij het maken van de knoop.

Water geeft leven.

- Wie of wat geeft jou leven en kracht?

Water verbindt dorpen met elkaar.

- Wanneer voel jij verbondenheid? Wanneer voel jij je verbonden met anderen?
- Hoe kan jij die verbondenheid groter maken?

Als je goed zorgt voor mij, zorg je ook voor jezelf.

- Waar heb jij zelf zorg nodig?
- En wie heeft jouw zorg nodig?

Bron van leven zijn.

- Hoe kan jij vandaag een bron van leven zijn voor iemand anders?
Wat betekent dat dan?
- Wat wil jij meer laten stromen in jouw leven?

(Laat 1 minuut stilte. Eventueel zachte instrumentale muziek op de achtergrond.)

4. Ritueel: Water van leven

Vorbereiding:

- Grote schaal met water in het midden.
- Kleine bekertjes of schelpjes voor elke klas.

Uitvoering:

- Elk kind van de klas / een kind van elk leerjaar komt naar voor.
- Een kind dat wil, schept water uit de schaal en giet het langzaam terug: teken van zorg en respect.
- Terwijl dit gebeurt, zegt de leerkracht: “Water geeft leven. Beloven wij zorg te dragen voor water, voor de natuur, voor elkaar?”

Indien kinderen hiermee instemmen en dit in een symbolisch gebaar willen uitdrukken, dan kunnen ze hun lint met knopen bij de schaal leggen; d.w.z. Ik knoop mijn belofte, zorg voor water, zorg voor leven, zorg voor elkaar. Het kind kan hier ook zijn/haar persoonlijke belofte uitspreken: ‘Ik beloof’.
Laat dit niet alle kinderen tegelijkertijd doen. Zorg dat dit rustig kan verlopen.

Herhaal dit enkele keren...

Tijdens het ritueel kan zacht het campagnelied van Broederlijk Delen Komaan! (kleuter t.e.m. 2de graad) Tijd voor actie! (2de en 3de graad) klinken. (met tekst of een instrumentaal)

zie link [Webshop Broederlijk Delen](#)

5. Gebed

Leerkracht:

God van leven,
wij danken U voor water,
dat stroomt, dat zuivert, dat verbindt.
Voor rivieren die dorpen samenbrengen,
voor regen die de aarde vruchtbaar maakt,
voor elke druppel die ons leven geeft.

Vergeef ons wanneer wij vergeten
dat water kostbaar is,
wanneer wij verspillen, vervuilen,
wanneer wij niet delen.

Leer ons zorgzaam te zijn,
voor water, voor de aarde,
voor mensen dichtbij en ver weg.

Maak ons tot bronnen van leven,
tot handen die delen,
tot harten die verbinden.

Zegen ons,
zodat wij samen sterk staan,
tot iedereen mee is.

Amen.

Leerkracht en kinderen in herhalingsvorm:

L: Jezus,

LIn: Jezus,

L: Leer ons zorg dragen voor water

LIn: Leer ons zorg dragen voor water

L: Voor de natuur en voor elkaar

LIn: Voor de natuur en voor elkaar

L: Samen sterk (vuist)

LIn: Samen sterk (vuist)

6. Slotlied

Komaan! (kleuter t.e.m. 2de graad) Tijd voor actie! (2de en 3de graad)

zie link [Webshop Broederlijk Delen](#)

Iedereen mag rechtstaan en meezingen.

7. Afsluiting

“Water verbindt ons. Laten we samen zorgen voor water, voor de natuur, voor elkaar.
Zo bouwen we aan een wereld waarin iedereen mee is.”

Een viering bij het begin van de veertigdagentijd

“Water geeft leven – samen sterk!”

Deze viering is uitgewerkt om in klasverband te vieren (voor kleuters en BuO).

Sfeer & materiaal

- Grote schaal met water in het midden (blauwe doek eronder).
- Bekers.
- Prent van een rivier (kamishibai).

1. Welkom (actief)

Leerkracht: “Welkom allemaal! Vandaag vieren we iets bijzonders. Kijk eens naar het water in de schaal. Wat zie je? Hoe voelt water? Wie gebruikt water?”

Actie: Laat kinderen één woord roepen dat bij water past (*drinken, spelen, regen, schoon, leven*).

Beweging: Iedereen maakt een golfbeweging met armen → “Zo stroomt water!”

2. Verhaal – Stem van de rivier

*Vertel het verhaal van de Marañón-rivier op een **rustige toon** met de Kamishibai-prent van de rivier.*

“Ik ben de Marañón. Ik stroom door Peru. Ik geef water om te drinken, om te koken, om te wassen. Ik geef vissen om te eten. Ik laat kinderen spelen in mijn frisse water. Ik verbind dorpen met elkaar.

Maar ... soms word ik ziek. Mensen gooien afval in mij. Olie stroomt in mijn water. Dan voel ik me verdrietig. Gelukkig zijn er kinderen die voor mij zorgen. Zij rapen afval op. Zij maken bordjes: ‘Zorg voor de rivier’.

Water is leven. Als je goed zorgt voor mij, zorg je ook voor jezelf.”

- **Verwondering:**
Vraag tussendoor: “Hoe denk je dat de rivier zich voelt als ze vuil wordt?” → Laat kinderen een gezicht trekken (verdrietig/blij).
- **Stilvallen:**
Na het verhaal: 10 seconden stilte, kijk samen naar het water.

3. Even vragen

Stel eenvoudige vragen:

“Wie maakt jou blij?”

“Wat wil jij goed verzorgen?”

“Met wie wil jij samen sterk zijn?”

4. Ritueel – Water van leven

- Kinderen komen één voor één naar voren:
 - Scheppen water en laten het terugstromen.
- **Leerkracht zegt:** “Water geeft leven. Wij zorgen samen voor water, voor elkaar.”
- **Leerlingen antwoorden:** “Samen sterk!” → iedereen maakt een vuist omhoog.

5. Gebed in echo-vorm

- L: “God van leven” → Kinderen herhalen.
- L: “Dank voor water” → Kinderen herhalen.
- Voeg korte zinnen toe: “Help ons zorgen voor ... *(Hier mogen de kinderen zelf aanvullen)*”

6. Slotmoment

- **Beweging:** iedereen maakt een kring rond de schaal, geeft elkaar de hand.
- **Zin samen roepen:** “Water verbindt ons – samen sterk!” (vuist omhoog)
- **Lied:** kies een eenvoudig kinderlied over water of zorg (je kan ook klappen op ritme).

Op de melodie en het ritme van “Ik zag twee beren”

Strofe 1:

Ik zag twee druppels water geven,
oh dat was een wonder
't was een wonder, boven wonder,
dat die druppels geven konden.
Hi hi hi, ha ha ha,
Ik stond erbij en ik keek ernaar.

Strofe 2 (thema zorg en samen):

Ik zag twee kinderen samen zorgen,
oh dat was een wonder
't was een wonder, boven wonder,
dat die kinderen zorgen konden.
Hi hi hi, ha ha ha,
Ik stond erbij en ik keek ernaar.

Of themalied Broederlijk Delen zie link [Themalied 'Komaan'](#)

Viering van vergeving en nieuw leven

“De rivier stroomt – vergeving en nieuw leven”

Klasviering

Materialen

- Blauwe strook papier of blauw doek (rivier).
- Mand met stenen (moeilijkheden, fouten).
- Mand met bloemen (nieuw leven).
- Schaal water + papier om papieren bloemen mee te vouwen.
- Kaars + Bijbel.
- Rustige muziek (instrumentaal) en lied ‘Je draagt niet alleen’ via youtube.
- Foto’s van de Kukama en Marañón-rivier in Peru (bv. uit Kamishibai-verhaal kleuter en 1ste graad).
- Schaar om gaten mee te maken in blauwe strook of in het blauwe doek.

1. Opening – De rivier geeft leven

Toon de blauwe strook.

Leg er foto’s van de Kukama en de Marañón-rivier in Peru bij. (foto’s kamishibai - materiaal kleuters-1ste graad)

Welkom, we zijn hier samen.

“Wat doet een rivier? Waarom is water belangrijk?
Water geeft leven. Zonder water sterft alles.
Zo is het ook met liefde en vergeving.
Wie kan er leven zonder liefde?
Wie kan er leven zonder vergeving?”

Kunnen we in dit moment...

... even stil worden en denken aan wat goed ging en wat niet.

... eerlijk zijn over fouten, zonder bang te zijn.

... luisteren naar de hoop, die zoals water blijft stromen.

... geloven dat liefde sterker is dan alles.

... samen opnieuw beginnen?”

Symboolhandeling/ritueel:

Leg bloemen (leven) en stenen (moeilijkheden, fouten) langs de rivier.

2. Verhaal en bezinning – De rivier stroomt naar haar doel

Vertelling:

Lees “De rivier en het nieuwe leven”

“De rivier en het nieuwe leven”

(Lees langzaam, met pauzes)

“Soms kwam er vuil in het water. Soms leek alles kapot.
De oevers braken, vissen stierven, mensen maakten zich zorgen.
Het was alsof de rivier pijn had.
Alsof ze niet meer wist hoe ze verder moest.
De mensen zagen het. Ze wisten: wij hebben fouten gemaakt.
Maar samen kwamen ze terug. Ze maakten schoon. Ze hoopten.
En weet je wat? De rivier bleef stromen. Ze gaf niet op.”

Link met ons leven:

“Wij maken ook fouten. Soms zeggen we dingen die pijn doen.
Soms vergeten we goed te doen.
Dat breekt verbondenheid.
We vragen ons af: misschien is er nog een weg terug?”

Stilte:

(Laat 30 seconden stilte vallen)

“Denk aan iets waar je spijt van hebt.
Iets wat je anders had willen doen.”

“Soms kwam er vuil in het water. Soms leek alles kapot. Maar samen maakten de Kukuma de rivier weer proper. Samen gaven ze hoop.”

Stilte:

Uitnodiging: Leg stenen in het midden van de rivier.

“Hier liggen stenen. Ze zijn zwaar, zoals dingen die niet goed gingen.
Misschien wil jij jouw steen neerleggen.
Je mag. Je hoeft niet.
Als je wilt, neem een steen en leg hem in de rivier.
Zeg in stilte wat je kwijt wilt.
En als je liever blijft zitten, is dat ook goed.
We dragen elkaar, ook als we niets zeggen.”

Zeg:

“Deze stenen zijn als onze fouten. Dingen die zwaar zijn. We leggen ze neer.
Dragen we ze alleen of toch niet? Dragen we ze voor altijd of toch niet?”

Lied:

Je draagt het niet alleen – Matthijn Buwalda

<https://www.youtube.com/watch?v=6RIXE1zi4oA>

Voor wie zoekt, maar nergens vindt
Voor wie vecht, maar zo vaak niet wint
Net als ik
Voor wie gaat, maar niet bereikt
Voor wie liefde geeft, maar niet krijgt
Weet dit:
Je draagt het niet alleen
Voor wie gokt en steeds verliest
Wie probeert, maar vaak verkeerd kiest
Net als ik
Voor wie lacht, maar niet geniet
Voor wie wel gelooft, maar niet ziet
Weet dit:
Je draagt het niet alleen alleen
Je draagt het niet alleen alleen
Raakt de rug de muur
Sluit de nacht je in
Kun je nergens heen dan ertegenin
Je draagt het niet alleen alleen
Zelfs als de hemel zwijgt, als je geloof bezwijkt
Als je me niet begrijpt; ik zal er altijd zijn
Zelfs als de hemel zwijgt, als je geloof bezwijkt
Als je me niet begrijpt; ik zal er altijd zijn.
Je draagt het niet alleen alleen
Je draagt het niet alleen alleen
Raak de rug de muur
Sluit de nacht je in
Kun je nergens heen dan ertegenin
Je draagt het niet alleen alleen
Zelfs als de hemel zwijgt, als je geloof bezwijkt
Als je me niet begrijpt; ik zal er altijd zijn

3. Ritueel – De rivier is soms in gevaar

Water-ritueel:

Zet schaal water neer.

Laat kinderen een papieren bloem maken, dichtplooien, en op het water leggen. Terwijl de bloem opengaat:

Vraag om elke zin luidop of in stilte na te zeggen

“Dankjewel water, dat jij leven geeft.

Dankjewel water, dat jij blijft stromen.

*Wij willen ook stromen – verder gaan,
ook als het moeilijk is.*

Laat liefde, hoop en vergeving met ons mee stromen”

proefjes.nl - proefje bloem in het water

Verbondenheid herstellen:

Maak of scheur gaten in de papieren rivier of in het blauwe doek.

Zeg:

“Onze banden zijn soms stuk. Kunnen we die herstellen?”

“Soms gaat vriendschap kapot. Kunnen we het weer goedmaken?”

Het is moeilijk om iets dat stuk is weer heel te maken.

Het vraagt tijd, zorg en moeite.

En zelfs als je het plakt of naait, blijft er altijd een littekentje zichtbaar.

We ontdekken:

dat banden breekbaar zijn.

Dat er ooit pijn was.

Dat herstellen kan, maar dat je het scheurtje nooit helemaal vergeet.

Dat we moeite hebben gedaan om het weer goed te maken.

Dat het belangrijk is om zorgzaam met elkaar om te gaan.

Zo ontdekken we: vriendschap kan stukgaan. Herstellen kan, maar het vraagt veel van ons. En het scheurtje zal je altijd blijven zien

Laat kinderen op een briefje schrijven of met een voorwerp uit de klas uitdrukken:

wat is er nodig om opnieuw te beginnen?

Om opnieuw te verbinden?

Om vergeving te vragen of te schenken?

Wanneer ze hun briefje of symbolisch voorwerp in de rivier leggen, zeggen ze:

“Ik wil opnieuw beginnen. Ik wil verbonden zijn.”

4. Bijbelmoment – Hoop na fouten

Plaats de bijbel bij de rivier.

Lees naar Johannes 20:

Het was nog donker. De wereld leek stil en leeg.
Maria liep naar het graf. Haar hart was zwaar.
De steen was weg. Het graf was open.
Ze rende. Haar voeten snel, haar hoofd vol vragen.
Petrus en Johannes kwamen ook. Ze zagen doeken, maar geen Jezus.
Alles leek voorbij. Alleen stilte en lege plekken.
Maria bleef. Ze huilde. Tranen vielen op de aarde.
Toen hoorde ze haar naam: "Maria."
Ze keek op. Het was Jezus. Licht in de ochtend. Nieuw leven.
Hoop stroomde verder. Liefde gaf niet op.

Of:

Alles was stil.
Het leek alsof alles voorbij was.
Een graf. Een steen.
Alsof liefde verdwenen was.

Maar toen ...
De stilte brak.
Niet met lawaai,
maar met een naam, zacht gezegd.
Jezus.

Hoop begon te stromen,
zoals water door droge aarde.

Liefde gaf niet op.
Ze ging verder.
En wij mogen mee stromen.

Steek een kaars aan:
"Licht breekt door. Hoop breekt door. Er is nieuw leven."

5. Gebed

“God,
wij maken fouten.
Soms doen we pijn.
Soms vergeten we liefde.
Wij willen opnieuw beginnen.
Dank U voor water dat leven geeft.
Dank U voor Jezus, die niet opgeeft.
Vol liefde, hoop en vergeving.
Help ons om te stromen, zelfs als het moeilijk is.
Amen.”

6. Slot

Zing een vrolijk lied. Dit kan het campagnelied zijn.
Komaan! (kleuter t.e.m. 2de graad) Tijd voor actie! (2de en 3de graad)
zie link [Webshop Broederlijk Delen](#)

Drink samen water of een gezond drankje.

Goede Vrijdagviering

“Stil bij het kruis – en toch stroomt de rivier”

Een klas- of **schoolbrede Goede Vrijdag-viering voor iedereen** (gelovig, zoekend of gewoon nieuwsgierig). Ze sluit aan bij de eerdere vieringen en integreert **Broederlijk Delen** en de **campagne 2026** met focus op **Peru** en de **Marañón-rivier**.

Optionele kruisjesticht op de speelplaats.

Organiseer een **rondgang met 5 haltes** (dezelfde symbolen) en een halte voor welkom met intro. Laat per graad kleine groepjes doorstromen. Laat oudere leerlingen **haltes begeleiden**.

“Stil bij het kruis — en toch stroomt de rivier”

Een inclusieve Goede Vrijdag-viering (35–45 min) voor de hele basisschool, die:

- het lijden van Jezus **herdenkt** via een korte **kruisjesticht met 5 haltes**.
- **ruimte laat voor stilte, verdriet, onrecht en zacht verzet**.
- **verbonden is met Peru**: de strijd van de Kukama-gemeenschap voor een **levende, rechtvaardige rivier**.
- **Broederlijk Delen 2026** aanreikt: “*Het is nú tijd voor actie*” en de **25%-revolutie** als klein-maar-krachtig schoolstatement.

Sfeerschepping en materialen:

Vooraan staat een eenvoudig kruis. Leg er enkele blauwe doeken bij die de rivier symboliseren.

1. Welkom

Vandaag is Goede Vrijdag.

Een dag om stil te staan bij onrecht en pijn, bij dingen die niet eerlijk voelen en bij moeilijke dingen die gebeuren.

Je mag meedoen op jouw manier: luisteren, kijken, bidden, of in stilte zijn. Iedereen is welkom.

We volgen en luisteren naar **vijf haltes uit het verhaal van Jezus**.

En we luisteren naar **een rivier** die elders in de wereld om recht vraagt. Die zegt: ‘Help mij schoon blijven, zodat ik leven kan blijven geven.’

En we luisteren naar wat **stilte** ons kan zeggen. Vandaag laat stilte misschien horen

wat woorden niet kunnen zeggen. We luisteren naar stilte. Want stilte kan veel zeggen.

Vraag kinderen eventueel om een gebaar te doen waardoor ze laten blijken: ik luister.

Hoe zouden ze dit kunnen tonen?

Eventueel komen enkele kinderen naar voren uit de groep om het gebaar dat zij maken te laten zien.

Bv. handen bij oren, handen naar voor en openen ...

2. Intro: “Wij staan stil”

We staan stil.

Niet om te stoppen,
maar om het goede niet te verliezen.

Iemand krijgt straf, iemand wordt veroordeeld —
en niemand kan het tegenhouden
De wereld lijkt hard,
en toch ...

Wij staan stil.
Voor wie pijn heeft.
Voor wat kapot ging.
Voor wie roept om recht en roept: “help mij”.

Hier. Nu.
En ver weg — waar de rivier Marañón heet,
waar kinderen leven van water dat schoon moet zijn.
Vrouwen zeggen: de rivier heeft rechten.
En de rechter zegt: ja. Bescherm haar.
Want een rivier geeft leven.

Of: (eenvoudiger en met gebaren)

Iemand leest de tekst en iemand doet de gebaren voor.
We vragen aan iedereen om de gebaren mee te doen (zittend of staand).

We staan stil. We maken het stil.

(Iedereen legt wijsvinger op de lippen en we zeggen ssssshhtt).

Niet omdat we stoppen,
(hand naar voren en wijsvinger van links naar rechts laten gaan)

maar omdat we het goede willen vasthouden.
(Handen naar voor en we maken vuisten)

Iemand krijgt straf,
en niemand kan helpen.
(Handen naar voor met handpalmen naar buiten)

De wereld lijkt soms hard,
en toch...
(Handen naar voor en wijsvingers in de lucht)

Wij staan stil.
Voor wie pijn heeft.
(Handen op het hart)

Voor wat kapot ging.
(Handen zacht sluiten – alsof je iets wil beschermen)

Voor wie roept: "Help mij!"
(Handen naast de mond alsof je roept)

Hier. Nu.
(Iedereen wijst naar de grond)

En ver weg – bij een rivier in Peru,
(Wijs naar "ver weg")

waar kinderen water nodig hebben dat schoon is.
(Handen golven als water)

Vrouwen zeggen: "De rivier heeft rechten."
En de rechter zegt: "Ja. Bescherm haar."
(Handen als een dakje – teken van bescherming)

Want een rivier geeft leven.
Fluister samen: "Laat het leven stromen."
Roep samen: "Onze rivier, onze thuis."

3. Kruisjestocht met 5 haltes

(Alternatief: je gaat niet voor 5 aparte haltes, maar brengt de beelden of voorwerpen vooraan in de focus).

Halte 1 — Veroordeeld (onrecht)

- **Beeld:** Houten hamer / lege stoel.
- **Verhaal (kort):** Jezus wordt onschuldig veroordeeld. Onrecht klinkt luid. Mensen doen Jezus pijn met wat ze doen, met wat ze zeggen.
- **Mijmering:** Waar hoor jij oneerlijke woorden? Waar hoor jij woorden die pijn doen? In de klas? Op de speelplaats? Online? Wat helpt om niet mee te roepen?
- **Stilte** met gebaar: een vuist zacht openen – alsof je iets loslaat (boosheid, harde woorden, woorden die pijn doen).
- **Kaars:** wordt aangestoken.

Halte 2 — Dragen (samen sterk)

- **Beeld:** Rugzak met stenen.
- **Verhaal:** Jezus' kruis is zwaar; Simon helpt dragen.
- **Actie:** De rugzak met (lichte) stenen gaat rij per rij even door de handen of 5 kinderen komen naar voor en geven de rugzak door.
- **Zin (fluister):** "Niemand draagt dit alleen. Wij dragen mee." Vraag om wie dat wil de zin "wij dragen mee" te herhalen. Je kan dit 3x herhalen van heel luid naar fluisteren.
- **Stilte.**

Halte 3 — Tranen zien (troost)

- **Beeld:** tissues.
- **Verhaal:** Jezus ziet de wenende vrouwen en troost hen — zelfs met pijn.
- **Actie (interlevensbeschouwelijk):** fluister in jezelf een naam van iemand die troost nodig heeft. Denk in stilte aan iemand die blij zou worden van een knuffel of een glimlach..
Je mag zacht in je hart zeggen: "Ik hoop dat het goed gaat met jou."

Als je bidt, mag je bidden: God geef troost.

Voor moslims: du'ā' in stilte. Wie moslim is, mag du'ā' maken in stilte (Du'ā' in stilte betekent dat je de smeekbede uitspreekt met je hart en tong, maar dan op een volume dat alleen jijzelf of niemand anders kunt horen, in tegenstelling tot het hardop uitspreken ervan).

Als je niet bidt, wees even stil.

Stilte.

Halte 4 — Donkerte (sterven)

- **Beeld:** zwarte doek over het kruis.
- **Verhaal:** Jezus sterft. Het wordt donker. Mensen blijven bij elkaar.
- **Ritueel:** één minuut gezamenlijke stilte. Ogen sluiten. (zandloper zichtbaar als timer).
- **Zin (zacht):** “Als het moeilijk wordt: wij blijven bij elkaar.”
Laat kinderen eventueel handen geven en met handen in elkaar blijven staan.

Halte 5 — De rivier spreekt (recht & hoop)

- **Beeld:** schaal met water.
- **Verhaal: (heel kort):** in Peru zegt een rechter: de Marañón heeft rechten. De Kukama-vrouwen waken over de rivier. Water dat schoon is, is leven.
- **Ritueel (vanuit eerdere vieringen):** handen zacht golvend bewegen – alsof je een rivier nadoet.
Zin erbij: “Laat het leven stromen.”

4. Gebedsmoment / stiltegebed (interlevensbeschouwelijk)

Voorganger:

Jij die **God, Allāh, Liefde**, of **het Goede** wordt genoemd,
hoor onze stilte, onze namen, onze zorgen.
Voor wie verdriet heeft. Voor wie onrecht voelt.
Voor wie zorg draagt voor water, aarde en elkaar.
Maak van ons helpers zoals Simon,
troosters zoals de vrouwen,
beschermers van wat leeft — zoals de Kukama aan de rivier.

Āmīn / Amen / Ja, zo is het!

5. Slotwoord & wegzending

Vandaag nemen we de stilte mee.
We spreken voorzichtig, we dragen mee,
en waar het kan, komen we in actie.
Ga in vrede.

Muziek: themalied **Broederlijk Delen**

campagne lied of lied kleuters of lied lagere school Komaan! (kleuter t.e.m. 2de graad) Tijd voor actie! (2de en 3de graad) zie link [Webshop Broederlijk Delen](#)

Goede Vrijdagviering

Onze rivier, onze thuis

Sfeerschepping en materiaal

Voorstelling van de rivier (blauw doek)

Druppel, vuistof post-it per persoon

Verhaal – “De rivier die fluistert”

Vertel langzaam, beeldend, met gebaren:

“Er was eens een prachtige rivier in Peru, de Marañón.
De mensen die er wonen – de Kukama – houden heel veel van haar.
De rivier geeft hen water, vissen, speelplekken, verhalen ...
Ze noemen haar: *heilig, thuis*.

Maar op een dag gebeurde er iets en werd alles anders.
Zwarte olie kwam in de rivier terecht.
De rivier werd ziek.
De vissen stierven.
De kinderen konden niet meer zwemmen.

De rivier fluisterde:
‘Ik voel pijn ... wie helpt mij?’

De Kukama maakten **een vuist**. Niet om te vechten,
maar om sterk te staan.
Ze zeiden:
*‘Wij geven niet op.
Wij zorgen voor onze rivier.’*

En dankzij hun strijd kwam de rivier weer een beetje tot leven.
Elke dag een beetje meer.”

Dezelfde tekst, maar nu volledig uitgewerkt met duidelijke, eenvoudige gebaren die je zelf kunt doen en die kinderen kunnen meedoen.

Verteltraject mét gebaren

(Je spreekt traag en warm, met grote bewegingen. Kinderen mogen meedoen.)

“Er was eens een prachtige rivier in Peru, de Marañón.”
Beweeg je armen golvend van links naar rechts, alsof je water laat stromen.

“De mensen die er wonen – de Kukama – houden heel veel van haar.”
Leg beide handen op je hart en glimlach.

“De rivier geeft hen water, vissen, speelplekken, verhalen ...”

Open je armen breed alsof je veel geeft.

“Ze noemen haar: heilig ... thuis.”

Breng je hand zacht naar je hart (heilig).

Dan teken je een huisje in de lucht (thuis).

“Maar op een dag gebeurde er iets en werd alles anders.”

Draai je armen om en laat ze zwaar naar beneden vallen, als een omslag in het verhaal.

“Zwarte olie kwam in de rivier terecht.”

Maak druipende bewegingen met je vingers naar beneden.

“De rivier werd ziek.”

Leg een hand op je buik en buig een beetje voorover, alsof je pijn hebt.

“De vissen stierven.”

Maak een kleine zwembeweging met één hand en laat hem dan stil vallen.

“De kinderen konden niet meer zwemmen.”

Maak een stoppend gebaar met je hand: palm naar voren.

“De rivier fluisterde: ‘Ik voel pijn ... wie helpt mij?’”

Breng je hand naar je oor, alsof je luistert naar een fluistering.

Zeg de zin heel zacht.

“De Kukama maakten een vuist. Niet om te vechten, maar om sterk te staan.”

Maak samen met de kinderen een zachte vuist, houd hem recht voor je borst.

Geen agressie, maar kracht.

“Ze zeiden: ‘Wij geven niet op. Wij zorgen voor onze rivier.’”

Zet de vuist stevig neer op je hart (kracht).

Open daarna je andere hand onder de vuist, alsof je iemand ondersteunt (zorg).

“En zo kwam dankzij hun strijd de rivier weer een beetje tot leven.”

Laat je armen opnieuw zacht golven, maar traag, alsof het water terugkomt.

“Elke dag een beetje meer.”

Laat de golven groter worden: van klein → middel → groot.

1. Verbinding met Goede Vrijdag – “Jezus maakt ook een vuist”

Leerkracht vertelt eenvoudig:

“Op Goede Vrijdag denken christenen aan Jezus.

Hij zag ook veel onrecht: mensen die honger hadden, mensen die ziek waren, mensen die alleen stonden.

Hij bleef toch lief, eerlijk en moedig.
Dat was *zijn* vuist.
Hij koos ervoor om goed te doen, zelfs als het moeilijk werd.”

2. Actieve symbolische opdracht – ‘Iedereen maakt een vuist’

Geef elk kind een papieren druppel, vuist of post-it.

Opdracht:

“Op jouw druppel (vuist, post-it) mag je iets tekenen of schrijven
wat jij kan doen om de wereld beter te maken:
iemand helpen, minder ruzie maken, afval opruimen, lief zijn ...”

Daarna stappen de kinderen één voor één naar voren en kleven hun druppel, vuist of post-it rond de grote getekende **vuist of in de rivier**.

Vertel terwijl:

“Alle druppels/vuisten/inspanningen samen maken een grote rivier.
En samen maken we een vuist tegen onrecht.
Voor onze wereld.
Voor elkaar.
Voor de rivier van de Kukama.”

Als iedereen zijn druppel/vuist/post-it heeft gekleefd:

Leerkracht: “Onze rivier...?”

Kinderen: “Onze thuis!”

3. Liedmoment (optioneel)

Laat kinderen meezingen met een eenvoudig lied, bv.:

Komaan! (kleuter t.e.m. 2de graad) Tijd voor actie! (2de en 3de graad) zie link
[Webshop Broederlijk Delen](#)

Gebod / Wens

“Vandaag wensen we ...
Dat wie verdriet heeft, zich gedragen voelt.
Dat wie klein is, groot mag worden in moed.
Dat wie alleen staat, een hand vindt.
Dat de rivieren mogen stromen.
Dat mensen elkaar goed doen.

En dat wij zelf druppels van liefde mogen zijn.”

Kinderen mogen *amen, ja, zo is het*, of niets zeggen.

4. Slotritueel – Licht in de rivier

Steek een klein lichtje aan en zet het in het midden van de rivierdoek.

Leerkracht:

“Zelfs op Goede Vrijdag – een dag waarop mensen stilstaan bij verdriet – blijft er altijd een lichtje van hoop.

Zoals bij Jezus.

Zoals bij de Kukama.

Zoals bij ons.”

Laat iedereen even in stilte kijken.

Leerkracht:

“We wensen elkaar moed en zachtheid.

En dat we mogen blijven opstaan... net als een rivier die blijft stromen.”

Samen roepen:

Leerkracht: “Onze rivier...?”

Kinderen: “Onze thuis!”

Goede Vrijdagviering – Kruisjesviering

Met symbolen van rivier, vuist, zorg en opstaan tegen onrecht

Klasviering

1. Ruimte & materialen

- Groot blauw doek = rivier
- Steentjes of zandkorrels = pijn/onrecht
- Lichtje of kaars = hoop
- Groot blad met een getekende vuist
- Papieren druppels of post-its
- Zacht muziekje

2. Opening – bij de rivier

Kinderen zitten rond een blauw doek.

Leerkracht:

“Vandaag is Goede Vrijdag. We denken aan Jezus, die moedig was tegen onrecht. Wanneer iets niet eerlijk gaat. Wanneer iemand pijn krijgt of verdriet heeft, terwijl dat niet nodig is. Wanneer iemand buitengesloten wordt of niet dezelfde kans krijgt.

We denken ook aan de Kukama in Peru, die hun rivier beschermen.

Samen zeggen we: **Onze rivier...?**”

Kinderen: **“Onze thuis!”**

3. Kruisjesviering – Haltes met verhaal, gebaar en verbinding

We maken een **korte kruisweg** met 5 haltes.

Bij elke halte:

- Een stukje verhaal van Jezus
- Een gebaar of symbool
- Een verbinding met de Kukama en onze wereld

† Halte 1 – Jezus wordt veroordeeld

Verhaal: Jezus wordt onschuldig veroordeeld.

Gebaar: kinderen maken een stil “nee”-gebaar met hun handen.

Verbinding: ook de rivier wordt onschuldig ziek gemaakt door olie.

Vraag: “Wie of wat krijgt soms onrecht, zonder dat het eerlijk is?”

† Halte 2 – Jezus draagt het kruis

Verhaal: Jezus draagt een zwaar kruis.

Gebaar: kinderen doen alsof ze iets zwaars tillen.

Verbinding: de Kukama dragen de last van een zieke rivier.

Vraag: “Wat is voor jou soms een last, lastig en zwaar? Hoe kunnen we elkaar helpen?”

† Halte 3 – Jezus valt en staat weer op

Verhaal: Jezus valt, maar staat weer op.

Gebaar: kinderen buigen en komen weer recht.

Verbinding: de Kukama geven niet op, ze maken een vuist.

Vraag: “Wanneer geef jij niet op, ook al is het moeilijk?”

† Halte 4 – Jezus ontmoet zijn moeder

Verhaal: Jezus ziet Maria, die Hem moed en troost geeft.

Gebaar: kinderen leggen een hand op hun hart.

Verbinding: ook de Kukama vinden steun bij elkaar.

Vraag: “Wie geeft jou moed of troost als je verdrietig bent?”

† Halte 5 – Jezus sterft aan het kruis

Verhaal: Jezus sterft, maar zijn liefde blijft.

Gebaar: kinderen maken een zachte vuist en leggen die op hun hart.

Verbinding: de Kukama zeggen: “Wij zorgen voor onze rivier.”

Vraag: “Wat kunnen wij doen om zorg te dragen voor de wereld en voor elkaar?”

4. Stil ritueel – Steentjes in de rivier

Kinderen krijgen een steentje.

Leerkracht:

“Dit steentje is een teken van pijn of onrecht. Denk even na: wat kan beter in de wereld?”

Kinderen leggen hun steentje in de ‘rivierdoek’.

5. Actieve opdracht – Druppels rond de vuist/rivier

Kinderen schrijven of tekenen op een druppel/vuist wat zij kunnen doen om de wereld beter te maken.

Ze kleven hun druppel/vuist rond de grote vuist/rivier.

Leerkracht:

“Alle druppels samen maken een rivier van zorg en een vuist tegen onrecht.”

6. Slotmoment – Licht in de rivier

Steek een kaarsje aan in het midden van het doek.

Leerkracht:

“Zelfs op Goede Vrijdag blijft er een lichtje van hoop.

Zoals bij Jezus. Zoals bij de Kukama. Zoals bij ons.”

Samen roepen:

Leerkracht: **“Onze rivier...?”**

Kinderen: **“Onze thuis!”**